

Gdzie jest Mimi?

Projekt współfinansowany
przez Unię Europejską

„Gdzie jest Mimi?” – scenariusz zajęć

1. Wstęp

Internet dostępny jest już praktycznie wszystkim dzieciom w wieku szkolnym. W ostatnim czasie coraz większą popularnością cieszą się serwisy społecznościowe, takie jak Facebook lub nk.pl. Coraz częściej młodzi ludzie korzystają też z telefonów komórkowych (smartfonów) lub innych urządzeń mobilnych z dostępem do sieci. Obok całej gamy pozytywnych zastosowań internetu, pojawiają się również związane z nim zagrożenia. Jednym z nich jest przemoc rówieśnicza. Do jej dotychczasowych form, z którymi spotkać się można było np. w szkołach, dołączyły sytuacje związane między innymi z serwisami społecznościowymi, z których młodzież korzysta nie tylko przy użyciu komputerów, ale również urządzeń mobilnych. Cechą specyficzną tzw. cyberprzemocy jest to, że nawet pozornie błahe sytuacje potrafią stać się dla ich ofiar olbrzymim obciążeniem. Opublikowane w sieci ośmieszające zdjęcie, film lub złośliwa informacja potrafią w krótkim czasie zyskać rozgłos, a zamieszczane pod nimi komentarze pogłębiają poczucie krzywdy u ofiary takiego zajścia. Intensywny rozwój sieci powoduje, że cyberprzemoc przybiera coraz to nowe formy, często trudne do zaobserwowania przez nauczycieli lub rodziców dziecka. Dlatego też niezwykle ważna jest profilaktyka przemocy rówieśniczej, z naciskiem na sytuacje, w których wykorzystywany jest internet. Dzieci muszą wiedzieć, gdzie przebiega granica pomiędzy żartem, a aktem przemocy, jak reagować na zagrażające sytuacje, gdzie szukać pomocy i jakie konsekwencje grożą sprawcom cyberprzemocy. Temu właśnie służy niniejsza propozycja edukacyjna, przygotowana przez Fundację Dzieci Niczyje w ramach programu „Dziecko w Sieci”. Materiał dostępny jest również w formie kursu e-learningowego na platformie www.fdn.pl/kursy.

Charakterystyka zajęć

Odbiorcy

Zajęcia przeznaczone są dla uczniów w wieku 11-13 lat. Mogą być realizowane podczas godziny wychowawczej, lekcji informatyki lub zajęć pozalekcyjnych.

Cel zajęć

- Zapoznanie uczniów ze specyfiką cyberprzemocy.
- Pokazanie możliwych konsekwencji cyberprzemocy dla jej sprawców i ofiar.
- Pokazanie, że świadkowie cyberprzemocy powinni na nią reagować.
- Prezentacja metod rozwiązywania sytuacji związanych z cyberprzemocą.
- Promocja oferty projektu Helpline.org.pl (800 100 100).

Czas trwania zajęć

Zajęcia przewidziane są na jedną godzinę dydaktyczną (45 minut).

Prowadzenie zajęć

Zajęcia zostały stworzone z myślą o nauczycielach i pedagogach, którzy w swojej codziennej pracy mają kontakt z dziećmi w wieku 11-13 lat. Lekcje mogą być również prowadzone przez wcześniej do tego przygotowanych studentów pedagogiki lub psychologii.

Wymagana wiedza

Prowadzący zajęcia powinien posiadać podstawowe informacje dotyczące korzystania z internetu, portali społecznościowych i komunikatorów, zarówno przy użyciu komputera, jak i telefonu komórkowego. Przed przeprowadzeniem zajęć warto zapoznać się z treścią poradnika dla nauczycieli, dostępnego na stronie www.dzieckowsieci.fdn.pl, jak również odwiedzić serwis internetowy: www.helpline.org.pl.

Wymagany sprzęt

Do przeprowadzenia zajęć będzie potrzebny sprzęt umożliwiający odtworzenie materiałów zapisanych na płycie DVD lub pobranych ze strony www.dzieckowsieci.fdn.pl. Może to być:

- odtwarzacz DVD lub komputer podłączony do telewizora,
- komputer lub odtwarzacz DVD podłączony do projektora multimedialnego oraz głośników.

Materiały potrzebne do realizacji zajęć

Materiał „Gdzie jest Mimi?” zarejestrowany na płycie DVD lub pobrany z serwisu www.dzieckowsieci.fdn.pl.

Ewaluacja, zgłoszenie zajęć i zaświadczenie dla prowadzącego

Na zakończenie zajęć nauczyciele rozdają uczniom anonimową ankietę ewaluacyjną i proszą o jej wypełnienie (wzór ankiety na str. 7, można ją również pobrać z serwisu www.dzieckowsieci.fdn.pl). Przeprowadzenie ankiety nie jest obowiązkowe, ale pozwala zarówno prowadzącym zajęcia, jak i autorom programu na zdobycie informacji dotyczących odbioru scenariusza zajęć przez ich uczestników i jego ewentualną modyfikację.

Po przeprowadzeniu wszystkich zaplanowanych zajęć, prowadzący wypełnia formularz na stronie www.dzieckowsieci.fdn.pl/sprawozdanie (dostępny również w dziale „Materiały edukacyjne”). Na jego podstawie, prowadzący otrzymuje e-mailem zaświadczenie o ich przeprowadzeniu, przydatne w dokumentowaniu rozwoju zawodowego.

Scenariusz zajęć „Gdzie jest Mimi?”

Przebieg spotkania

I. WPROWADZENIE (4 MIN)

Zaraz zobaczymy historię opartą na prawdziwych zgłoszeniach przesyłanych do Helpline.org.pl. Konsultanci Helpline’u pomagają dzieciom i młodzieży doświadczającym trudnych sytuacji w internecie. Film opowiada o dziewczynie – Mimi – która uciekła z domu, ponieważ była nękana w sieci. Jak myślicie, co się musiało wydarzyć w internecie, żeby doprowadzić do takiej sytuacji?

Nauczyciel zachęca uczniów do wypowiedzi, jakie wydarzenia online mogłyby skłonić nastolatkę do ucieczki z domu. Następnie mówi:

Przytoczone przez was przykłady to cyberprzemoc – czyli przemoc z wykorzystaniem internetu lub telefonów komórkowych. Zobaczmy teraz, co naprawdę przydarzyło się Mimi.

II. PROJEKCJA FILMU PRZERYWANA PYTANAMI

Odtwarzając film, w odpowiednich momentach zaznaczonych w scenariuszu, naciśnij przycisk pauzy , po przeprowadzeniu ćwiczenia ponownie naciśnij przycisk play .

III. POCZĄTEK (5 MIN) 00:00 01:40

Nauczyciel pyta:

Mimi uciekła z domu. Co myślicie na temat jej decyzji? Jak inaczej można się zachować w tak trudnej sytuacji?

Wysłuchuje odpowiedzi uczniów. Ważne, aby wśród nich znalazły się następujące propozycje:

- można skontaktować się z nauczycielem, pedagogiem szkolnym,
- można porozmawiać z rodzicami, starszym rodzeństwem, zaufaną osobą dorosłą,
- można szukać pomocy w Helpline.org.pl.

Następnie odtwarza kolejną część filmu.

III. ROZMOWA Z SOWĄ (6 MIN) 01:40 03:30

Nauczyciel pyta:

W rozmowie z dyrektorem Sowa powiedział, że niewiele grozi za krzywdzące działania w internecie, ponieważ sieć jest anonimowa. Czy zgadzacie się z nim?

Prosi uczniów o wypowiedzi oraz ich uzasadnienie.

Ważne, żeby wśród wypowiedzi poruszone zostały następujące zagadnienia:

- anonimowość w sieci jest pozorna – każde zachowanie użytkownika zostawia "cyfrowy ślad",
- w przypadku popełnienia przestępstwa policja może mieć dostęp do treści SMS-ów, MMS-ów oraz historii stron odwiedzanych przy użyciu telefonu,
- każdy komputer posiada adres IP, na podstawie którego można ustalić miejsce, gdzie znajduje się dane urządzenie.

- przeglądarki internetowe zapamiętują historię odwiedzanych stron www,
- wyszukiwarki internetowe zapamiętują wyszukiwane frazy.

Prowadzący odtwarza kolejną część filmu.

IV. ROZMOWA Z MAŁĄ (6 MIN) ▶03:30 ▢05:55

Nauczyciel pyta:

Mała twierdzi, że próbowała Mimi pomóc między innymi rozmawiała z nią. Jak myślicie, jak jeszcze mogła wesprzeć swoją koleżankę?

Następnie prowadzący zbiera wypowiedzi uczniów. Ważne, aby wśród wypowiedzi znalazły się:

- rozmowa i udzielenie wsparcia,
- zgłoszenie sprawy do pedagoga szkolnego albo nauczyciela,
- porozmawianie z rodzicami koleżanki,
- przeciwstawienie się przemocy – zachęcenie innych uczniów, żeby nie dołączali do krzywdzących działań,
- kontakt z Helpline.org.pl.

Prowadzący odtwarza kolejną część filmu.

V. ROZMOWA Z KOSIEM (6 MIN) ▶05:55 ▢07:45

Nauczyciel podsumowuje fragment filmu i pyta:

Kosiu powiedział dyrektorowi szkoły, że zdjęcia jego kolegów i koleżanek z klasy były przerabiane i publikowane w sieci. Pod zdjęciami znajdowały się nieprzyjemne i krzywdzące komentarze.

Niestety, takie sytuacje zdarzają się w internecie coraz częściej i sprawić przykrość osobom, w które są wymierzone. Czasami pozornie niewinny żart potrafi wyrządzić naprawdę dużą krzywdę. Jak myślicie, jak należy się zachować, kiedy ośmieszające was zdjęcie, film lub tekst zostanie opublikowany w sieci?

Ważne, żeby wśród propozycji znalazły się:

- jak najszybciej skontaktować się z administratorem strony, na której zostały opublikowane krzywdzące treści,
- żądać od osób, które publikują kompromitujące materiały usunięcia ich,
- poinformować o zdarzeniu zaufaną osobę dorosłą: rodzica, nauczyciela, pedagoga szkolnego,
- skontaktować się z Helpline.org.pl – pod bezpłatnym numerem telefonu 800 100 100, na czacie albo mailowo,
- zachować dowody krzywdzących działań – zrobić screeny stron, zachować konwersacje, SMS-y, etc.

Prowadzący odtwarza kolejną część filmu.

VI. ROZMOWA Z NIKĄ (8 MIN) ▶07:45 ▢12:00

Nauczyciel podsumowuje fragment filmu i pyta:

Jak słyszeliście, Nika uważa, że nie dokuczała swojej koleżance. Według niej jedyne co zrobiła, to polubiła kilka złośliwych wpisów na jej temat. A co wy o tym myślicie? Czy faktycznie nie zrobiła nic złego?

Nauczyciel zbiera swobodne wypowiedzi uczniów, ważne żeby wśród propozycji znalazły się:

- jeżeli jesteś świadkiem cyberprzemocy, nie przesyłaj dalej krzywdzących materiałów, nie klikaj „Lubię to!”, nie upubliczniaj ich w sieci,
- często pozornie niewinne działania mogą być bardzo przykre dla osób, których dotyczą,
- przyłączając się do krzywdzących działań, stajemy się sprawcą cyberprzemocy.

Prowadzący odtwarza kolejną część filmu.

VII. ZAKOŃCZENIE (9 MIN) ▶12:00 ◻18:40

Podsumowanie nauczyciela:

Sprawa bloga się wyjaśniła. Tak jak mówiłem/am na początku, historia ta jest oparta na prawdziwych wydarzeniach. Takie sytuacje są bardzo dotkliwe dla ich ofiar – o tym już mówiliśmy. Bywają jednak dotkliwe również dla sprawców.

Za kradzież telefonu, włamanie na konto, przemoc wobec koleżanki i narażenie jej na przemoc ze strony rówieśników Sowa został dyscyplinarnie wyrzucony ze szkoły.

Za prowadzenie bloga i przemoc w sieci wobec swoich kolegów i koleżanek, Mała została w prawach ucznia obniżona ocen z zachowania.

Ocenę z zachowania obniżono również kilku innym uczniom zamieszany w tę sprawę.

Dziękuję wam za udział w lekcji.

Nauczyciel może również podsumować wypracowane w trakcie zajęć zasady.

Na koniec podsumujmy najważniejsze zasady, które pojawiły się podczas zajęć.

- **Ośmieszanie i inne formy przemocy w sieci potrafią być bardzo krzywdzące.**
- **Kiedy jesteś ofiarą przemocy, szukaj pomocy u rodziców, nauczyciela innej zaufanej osoby dorosłej.**
- **Zawsze też możesz skorzystać z pomocy konsultantów Helpline.org.pl pod bezpłatnym numerem 800 100 100.**
- **Pozornie niewinne komentowanie udostępnianie złośliwych postów to również krzywdzenie.**
- **Zawsze kiedy jesteś świadkiem cyberprzemocy, reaguj. Nie bądź obojętny wobec krzywdzenia innych.**
- **Sprawcy cyberprzemocy nie są anonimowi ani bezkarni. Za agresję w sieci grożą konsekwencje.**

VIII. EWALUACJA (1 MIN)

Nauczyciel prosi uczniów o wypełnienie ankiety ewaluacyjnej (załącznik nr 1).

Zakreśl właściwą odpowiedź	tak	trochę	nie
Czy zajęcia Ci się podobały?			
Czy dowiedziałeś/-aś się czegoś nowego?			
Czy wykorzystasz to, czego się nauczyłaś/ -eś?			

Zakreśl właściwą odpowiedź	tak	trochę	nie
Czy zajęcia Ci się podobały?			
Czy dowiedziałeś/-aś się czegoś nowego?			
Czy wykorzystasz to, czego się nauczyłaś/ -eś?			

FUNDACJA DZIECI NICZYJE

ul. Walecznych 59
03-926 Warszawa
Tel. 22 616 16 69

fdn@fdn.pl
www.fdn.pl
www.dzieckowsieci.fdn.pl

Copyright@FDN 2013

Autor: Ewa Dziemidowicz, Łukasz Wojtasik

Redakcja: Robert Makowski

Grafika: Ewa Brejnakowska-Jończyk, www.ewa-bj.pl